

การพัฒนาแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 *

The Development of Reading Comprehension Exercise by using local Information
For M. 4 Students

ศัลปิน บุญจันทร์ศรี**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพแบบฝึก 3) เพื่อทดลองใช้แบบฝึก 4) เพื่อประเมินและปรับปรุงแก้ไขแบบฝึก กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 45 คน โดยทดลองใช้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 10 ชั่วโมง แผนการทดลอง คือ One Group Pre-test Post-test Design เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบฝึก และแบบทดสอบผลการเรียนรู้เรื่องการอ่านเพื่อความเข้าใจ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่า t-test แบบ Dependent และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

จากแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่าผลการเรียนรู้ด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่า ในด้านบรรยากาศมีการเรียนการสอนที่เป็นกันเองและแบบฝึกมีเนื้อหาน่าสนใจ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาแบบฝึกช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจมากขึ้น และต่ำสุดในด้านลักษณะของแบบฝึก กิจกรรมของแบบฝึกเหมาะสมกับเวลา

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study basic data 2) to find and develop reading exercise efficiency 3) to try out the reading exercise 4) to evaluate and improve the reading exercise. The samples for this research were from Mattayom 4 of Wangklaikangwon School Hua Hin District, Prachuap Khiri Khan, 45 students were involved in the 2nd semester academic year 2011, duration 2 hours per week for 5 weeks totally 10 hours. The experiment was One Group Pre-test – Post-test Design. The tools used in this research were Questionnaires, Interview forms, Exercises and Learning outcome Tests of Reading Exercise toward understanding. The data was analyzed by the basic statistical analysis technique,

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาหลักสูตรและวิธีสอน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เรื่อง การพัฒนาแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มาเรียม นิลพันธุ์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์สมพร ร่วมสุข และรองศาสตราจารย์ อนงค์พร สมานชาติ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

** นักศึกษาหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร E-mail Address : bunjansri@hotmail.com

Percentage, Mean, Standard derivation, T-test (Dependant) and content analysis. Results of the research were the following;

The results showed that the use of the reading comprehension exercises using local information for the Mathayom 4 students showed that the learning outcome of both post-test was higher than pre-test statistically significant at 0.01. The opinions from students about the reading comprehension exercises using local information were that the friendly atmosphere and the familiar contents of exercise are interesting at the highest level. This was followed by the information that the exercise helps to motivate student to learn more. Least important are the style of the exercise and exercises activities suited to the time available.

บทนำ

การศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียนและพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ องค์การยูเนสโก (UNESCO) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 3) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาไว้ว่า “การศึกษาที่จะสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนต้องเป็นการศึกษาที่มีเป้าหมายสร้างคนให้มีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ คือ ฉลาดขึ้น เรียนรู้ได้มากขึ้น รับข้อมูลข่าวสารได้ดีขึ้น มีจริยธรรม มีความรับผิดชอบ มีวิจรรย์ญาณ และมีความสามารถที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองต่อไป” แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554 : 39) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานจำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา การงานอาชีพและเทคโนโลยี ศิลปะ ดนตรี และสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้วิชาภาษาไทยมีความสำคัญในฐานะเป็นภาษาประจำชาติเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด วิเคราะห์ วิจรรย์ ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพ ให้มีความมั่นคงทางสังคม และเศรษฐกิจ นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ด้านวัฒนธรรมประเพณี โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้อยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

จากความสำคัญของภาษาไทย กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดให้บรรจุสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ในสาระการเรียนรู้หลัก ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดการอ่านไว้ในสาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน การอ่านเพื่อความเข้าใจ อยู่ในตัวชี้วัดที่ 2 ตีความ แปลความ ขยายความ เรื่องที่อ่าน ตัวชี้วัดที่ 5 วิเคราะห์ วิจรรย์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล และตัวชี้วัด 6 ตอบคำถามจากการอ่านงานเขียนประเภทต่างๆ ภายในเวลาที่กำหนด(หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551:45)

สำนักสถิติแห่งชาติได้สำรวจการอ่านหนังสือของประชากร พบว่า อัตราการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/เวลาทำงานของประชากรคนไทย อายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป อ่านหนังสือลดลงจากร้อยละ 69.1 ในปี 2548 ร้อยละ 66.3 ในปี 2551 ซึ่งคนไทยมีอัตราการอ่านหนังสือลดลงเกือบทุกวัย คือทั้งวัยเด็ก วัยเยาวชน และวัยทำงาน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2551) จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ทางโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 มีความตื่นตัวในเรื่องของการแก้ไข พัฒนาผลคะแนนสอบในทุกวิชาโดยเฉพาะวิชาภาษาไทยให้ดีกว่าเดิม ซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับทางโรงเรียนวังไกลกังวลที่ได้จัดโครงการรวมใจรักดี รักการอ่านขึ้นมาเพื่อส่งเสริมทักษะในการอ่านของนักเรียนโรงเรียนวังไกลกังวล ซึ่งในปี พ.ศ. 2553 พบว่าการประเมินผลตามโครงการรวมใจรักดี รักการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวนนักเรียน 226 คนในภาพรวมพบว่าร้อยละ 50.4 ผ่านเกณฑ์การประเมินโดยได้คะแนนการประเมินผลรักการอ่านมีคะแนนที่ได้มากกว่า 50 ขึ้นไปจำนวน 114 คน และพบว่ามีนักเรียนร้อยละ 49.5 ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินโดยมีนักเรียนทำคะแนนการประเมินผลรักการอ่านต่ำกว่าเกณฑ์การประเมิน 50 คะแนนลงมาจำนวน 112 คน อีกทั้งนักเรียนโรงเรียนวังไกลกังวลไม่มีความรู้เรื่องราวในท้องถิ่นเท่าที่ควร (โรงเรียนวังไกลกังวล หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2553)

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของแบบฝึกหัดที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่ดีขึ้น จึงมีความสนใจที่จะสร้างแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นมากำหนดเป็นข้อความ เรื่องราว พร้อมกับมีรูปภาพประกอบให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเพื่อพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ฝึกอ่าน คิด ทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่านสามารถจับใจความสำคัญและข้อคิดของเรื่องที่อ่านได้ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจอีกทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งจะสอดคล้องกับสมรรถนะของหลักสูตรแกนกลาง 2551 โดยเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการอ่านสร้างความเข้าใจ และส่งเสริมการอ่าน ทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่ตั้งไว้ อีกทั้งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการนำคุณสมบัติดังกล่าวไปใช้ในการดำเนินชีวิตของผู้เรียนและนำไปสู่การพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อพัฒนาแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
3. เพื่อทดลองใช้และประเมินผลการเรียนรู้ ของแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
4. ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการอ่าน เพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

สมมติฐานของการวิจัย

1. แบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผลการเรียนรู้ด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ แบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจ

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่

1. ผลการเรียนรู้ด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจ
2. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึก

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 6 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 234 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/5 โรงเรียนวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive or Judgmental Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 45 คน

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาในรายวิชาภาษาไทย (ท31102) ส่วนเนื้อหาที่นำมาเป็นบทอ่านในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร หนังสือตำนาน 100 ปีหัวหิน หนังสืออ่านเพิ่มเติมชุดภูมิปัญญาท้องถิ่น หนังสือวัฒนธรรมพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์ และภูมิปัญญาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำเนื้อเรื่องมาพัฒนาเป็นแบบฝึก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยมีจุดมุ่งหมายให้ ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยจากเรื่องราวในท้องถิ่นของตนซึ่งจะสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในมาตรฐานที่ 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 38-39)

ระยะเวลาที่ใช้ทดลอง

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการทดลอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 เป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง

นิยามศัพท์

1. การอ่านเพื่อความเข้าใจ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกโดยการอ่านข้อมูลท้องถิ่น แล้วสามารถสามารถแปลความหมาย ข้อความ หรือเนื้อเรื่อง พิจารณาเหตุผลสามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ สรุปใจความสำคัญ ขยายความ และ วิเคราะห์ข้อความ

2. การพัฒนาแบบฝึก หมายถึง กระบวนการสร้างสื่อสำหรับให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น มีขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 วิจัย (Research) โดยการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการ และความคิดเห็นเกี่ยวกับ การพัฒนาแบบฝึก ขั้นตอนที่ 2 พัฒนา (Development) โดยการสร้าง และหาประสิทธิภาพแบบฝึกขั้นตอนที่ 3 วิจัย (Research) โดยการทดลองใช้แบบฝึก และขั้นตอนที่ 4 พัฒนา (Development) โดยการประเมินผลและปรับปรุงแบบฝึก

3. แบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น หมายถึง สื่อการเรียนการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ คำนำ คำชี้แจง ใบความรู้ แบบทดสอบก่อนเรียนและ หลังเรียน โดยนำข้อมูลท้องถิ่น หมายถึงเรื่องราวในท้องถิ่นของชุมชนหัวหิน ด้านประวัติ ความเป็นมาของสถานที่ของหัวหิน มาเป็นเนื้อหาในการอ่าน ซึ่งมี 5 ชุด ดังนี้ 1) วังของพ่อหลวง 2) บอกกล่าวเล่าเรื่อง 3) เลื่องลือตำนาน 4) สืบสานประเพณี 5) ของดีที่ศักดิ์สิทธิ์

4. ผลการเรียนรู้ด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจ หมายถึง คะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยนักเรียนสามารถตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน สรุปใจความสำคัญ เรียงลำดับเหตุการณ์ แยกแยะข้อเท็จจริง ความคิดเห็น แปลความ ตีความ ขยายความ เขียนผังความคิด และอ่านวิเคราะห์ได้

5. ประสิทธิภาพของแบบฝึกในการอ่านเพื่อความเข้าใจ หมายถึง ประสิทธิภาพโดยรวมจากการใช้แบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น ซึ่งพิจารณาตามเกณฑ์ 80/80 โดยกำหนดให้

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนสามารถทำแบบฝึกระหว่างเรียนได้ถูกต้องร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนสามารถทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนได้ถูกต้องร้อยละ 80

6. ความคิดเห็นของนักเรียน หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นซึ่งเกี่ยวกับลักษณะของแบบฝึก บรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และประโยชน์ของแบบฝึกที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า

7. นักเรียน หมายถึง ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังเรียนวิชาภาษาไทย(ท31102)ของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทยใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4” เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีขั้นตอนการดำเนินวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ศึกษานโยบาย เอกสารทางการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจ กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ผลการเรียนรู้ เพื่อมาเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจ และ สร้างแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และนำแบบ

ฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้แบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น นำแบบฝึกที่สร้างขึ้นไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 45 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง สถิติที่ใช้ในการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าสถิติร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่า t-test แบบ Dependent และการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุงแก้ไขแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น นำผลการประเมินแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น เกี่ยวกับผลการเรียนรู้ และความคิดเห็นมาพิจารณาปรับปรุงรายละเอียดของแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจ เพื่อนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรายงานผลการวิจัย นำเสนอผลงานการวิจัยต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง จัดพิมพ์รายงานผลการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า นักเรียนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องการให้มีการพัฒนาแบบฝึกให้มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับข้อมูลท้องถิ่นในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ส่วนรูปแบบของแบบฝึก ควรมีสีสันสวยงาม มีรูปภาพประกอบ มีเนื้อหาที่ให้ความสนุกสนานเข้าใจง่าย เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก รวมทั้งต้องการให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน

2. ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.16/80.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

3. ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ดำเนินการโดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนด้วยตนเองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โดยใช้ควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้ ทดลองเป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง แบบฝึก 1 ชุด ใช้เวลา 2 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 10 ชั่วโมง พบว่า นักเรียนสามารถเขียนแผนผังความคิดที่ได้จากการอ่านได้ และนักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น

4. ผลการเรียนรู้ด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจ พบว่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนแบบทดสอบผลการเรียนรู้ด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผลการเรียนรู้ด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจหลังเรียน ($\bar{X}$ = 30.20, S.D. = 1.05) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 20.76, S.D. = 4.71) ส่วนความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่า แบบฝึกการอ่านในด้านบรรยากาศ มีการเรียนการสอนที่มีเป็นกันเองมากที่สุด ($\bar{X}$ = 5.00, S.D.=0.00) รองลงมา แบบฝึกมีเนื้อหาที่น่าสนใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.86, S.D.=0.34) แบบฝึกช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้น และต่ำที่สุดในด้านลักษณะของแบบฝึก กิจกรรมของแบบฝึกเหมาะสมกับเวลา ($\bar{X}$ = 4.17, S.D.=0.91)

การอภิปรายผลการวิจัย

1. จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น จากเอกสาร งานวิจัย ประกอบกับการศึกษาวิเคราะห์แบบสอบถามความต้องการของนักเรียน พบว่า นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องมีความต้องการให้มีการพัฒนาแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มาใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพราะสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต อยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข และตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณี การละเล่นของท้องถิ่น อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การนำเรื่องราวของท้องถิ่น มาให้นักเรียนได้ศึกษา เป็นการสร้างแรงจูงใจในการใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความรักและความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553:21) นอกจากนี้ การนำเสนอเนื้อหาที่นักเรียนสนใจ และมีส่วนร่วมในการคิดสรรมาใช้เป็นบทอ่านเป็นการกระตุ้นให้นักเรียน มีความสนใจในการทำกิจกรรมในแบบฝึกมากขึ้น สอดคล้องกับ ทฤษฎีของเกสตัล (Gestalt) เกี่ยวกับกฎของความชอบ ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการสอนอ่านจับใจความ หากนักเรียนได้อ่านสิ่งที่ตนเองชอบก็จะช่วยให้กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหมายและการจัดทำแบบฝึกให้เกิดความน่าสนใจ เช่น รูปแบบ ลักษณะและสีสันทของแบบฝึกที่สวยงาม มีภาพประกอบทั้งภาพถ่ายและภาพการ์ตูน ซึ่งสอดคล้องกับพรณี ชูไทย, (2546: 105-109) ที่กล่าวว่า นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจเกี่ยวกับรูปภาพที่เน้นกับรูปภาพที่มีสีสันสวยงาม ภาพคมชัดและสื่อความหมายได้ตรงกับเนื้อหาหรือจุดประสงค์ที่ต้องการ การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในแบบฝึกควรเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก ฝึกให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองทั้งทักษะ การอ่าน การฟังและการดู ส่งเสริมให้นักเรียนแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ที่ใกล้ตัวและไกลตัว เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม นอกจากนี้ แบบฝึกที่พัฒนาขึ้นควรส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เช่น ด้านการคิด การใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงานและรักความเป็นไทย เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

2. ผลการวิจัยพบว่า จากการพัฒนาแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย 1) แบบฝึก มีองค์ประกอบ ดังนี้ คำนำ คำชี้แจงการใช้ สารบัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ วัตถุประสงค์ ใบความรู้ ใบงาน แบบทดสอบ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกับแบบฝึก มีองค์ประกอบดังนี้ มาตรฐานและตัวชี้วัด สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ ชิ้นงาน กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล สื่อและแหล่งเรียนรู้ ซึ่งแบบฝึกที่จัดทำขึ้นนี้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.16/80.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 แสดงว่า แบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจ มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

3. ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า จากการนำแบบฝึกไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/5 โรงเรียนวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 45 คน เพื่อต้องการ

วัดผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น และความคิดเห็นของนักเรียนต่อแบบฝึกโดยผู้วิจัยได้จัดการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ท้องถิ่นของเรา ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผน รวม 10 ชั่วโมง นักเรียนให้ความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น เนื่องจากเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับข้อมูลในท้องถิ่น ซึ่งนักเรียนคุ้นเคยและรู้จักพบเห็นอยู่เสมอในชีวิตประจำวัน และบางเรื่องเป็นความรู้ใหม่สำหรับนักเรียน แม้ว่านักเรียนจะอาศัยอยู่ในท้องถิ่นของตนเอง แต่ก็ไม่เคยได้เรียนรู้เรื่องราวในลักษณะตำรา หรือบทอ่านมาก่อน รวมทั้งภาพประกอบที่มีสีสันสวยงาม แตกต่างจากแบบฝึกเล่มอื่น จึงเกิดความกระตือรือร้นและสนใจที่จะทำกิจกรรม การให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมทั้งแบบรายบุคคล กิจกรรมคู่และกิจกรรมกลุ่ม ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสในการพัฒนาทักษะของตนเองทั้งการอ่านและการฟัง ซึ่งสอดคล้องกับ มณฑิรา ภักดีณรงค์, (2540 : 99 - 100) ที่ว่า นักเรียนจะมีความคงทนในการเรียนรู้ได้ ต้องฝึกกระทำบ่อยๆ และได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

4. จากผลการประเมินผลการเรียนรู้ด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของคะแนนแบบทดสอบผลการเรียนรู้ด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแบบฝึกมีเนื้อหาตรงกับความสนใจและความต้องการของนักเรียน เนื้อหาที่นำมาให้นักเรียนได้ศึกษาเป็นเรื่องราวใกล้ตัวนักเรียน บางเรื่องนักเรียนพบเห็นในชีวิตประจำวัน นักเรียนจึงมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องราวเหล่านั้นอยู่แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเดอร์ปุยและคณะ (Depuis ang Others 1989 : 53-54, อ้างถึงในอัจฉรา ศิริอาชารุ่งโรจน์ 2542 : 19) ที่พบว่า ผู้อ่านจะเข้าใจบทอ่านได้ดี ถ้าสามารถนำความรู้ใหม่ไปสัมพันธ์กับความรู้เดิม อย่างเหมาะสม โดยเนื้อหาที่ผู้อ่านคุ้นเคยหรือมีความรู้อยู่แล้วจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้เร็วกว่าเนื้อหาที่เป็นความรู้ใหม่ อีกทั้งมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เรียงตามลำดับขั้นตอนความยากง่าย เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ทั้งแบบรายบุคคลและกระบวนการกลุ่ม ทำให้นักเรียนกระตือรือร้นในการเรียนรู้ด้วยแบบฝึก

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ในการใช้แบบฝึก พบว่า นักเรียนบางส่วนยังขาดความรับผิดชอบ ในการทำงาน จึงไม่สามารถทำกิจกรรมให้เสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ดังนั้น เมื่อครูจะสั่งงานแต่ละครั้งครูต้องสร้างข้อตกลงกับนักเรียนให้เข้าใจตรงกันและมีเทคนิคมาตรการในการดำเนินการ เพื่อฝึกให้นักเรียนรับผิดชอบต่องานหรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย ให้เสร็จภายในช่วงระยะเวลาที่กำหนด เช่น การลำดับขั้นตอนในการดำเนินงาน การเสริมแรง และการให้ความยืดหยุ่น

2. ก่อนการทำแบบฝึกนักเรียนต้องได้เรียนเนื้อหาอื่นๆให้เข้าใจก่อน และครูควรมีการเสริมแรงด้วยการบอกคะแนนและให้ข้อเสนอแนะสิ่งที่ควรแก้ไขในการทำแบบฝึกในชุดที่ผ่านมาจะช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและนำข้อบกพร่องนั้นไปแก้ไขได้

3. ครูผู้สอนภาษาไทยควรหาแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อแก้ไขปัญหาการอ่านในด้านต่างๆด้วยการร่วมมือกัน สร้างแบบฝึกที่ส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยการอ่าน การฟัง แล้วนำมาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และสามารถนำแบบฝึกไปใช้ในกิจกรรมสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการอ่าน จะช่วยให้นักเรียนสามารถอ่านได้ดีขึ้น และมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น พร้อมกันนี้

ครูผู้สอนควรมีการสังเกตและจดบันทึกผลพฤติกรรมของนักเรียนทำกิจกรรม และนำผลจากการสังเกตไปปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนครั้งต่อไป

4. จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง เพราะได้ศึกษาเรื่องราวในท้องถิ่นจากแบบฝึก และยังได้เรียนรู้เรื่องราวที่ไม่เคยได้เรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีจัดกิจกรรม ให้นักเรียนจัดเป็นกิจกรรมชุมนุมท้องถิ่นของเรา แล้วมานำเสนอเผยแพร่ความรู้แก่นักเรียนภายในโรงเรียน หรือแก่ผู้ที่สนใจ

2. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้วัดความสามารถทักษะการอ่านเพียงอย่างเดียว ดังนั้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กัน ควรมีการวิจัยควบคู่กัน 2 ทักษะ เช่นทักษะการฟังกับการพูด หรือทักษะการอ่านกับการเขียน

3. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งปัญหาของเด็กย่อมมีความแตกต่างกัน ดังนั้นควรมีการวิจัยในช่วงชั้นอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2541). กรมวิชาการ. กองวิจัยการศึกษา. การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียน

การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. เอกสารรายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร :

กระทรวงศึกษาธิการ.(2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด : กรุงเทพมหานคร.โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว,

พรรณี ชูทัย. (2528). จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อมรินทร์การพิมพ์.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2544). เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 464 460 วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

แมนมาส ขวลิต. (2545). บรรณาธิการการสร้างสังคมการอ่านและการใช้สารสนเทศ (Towards Reading and Information Society). เอกสารวิชาการ จัดพิมพ์เนื่องในการประชุมใหญ่ สามัญประจำปี 2530. กรุงเทพฯ : สมาคมหอสมุดแห่งประเทศไทย, 2530.

ปภินกะ : การอ่านหนังสือของเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.

มนทรา รักดีณรงค์.(2540). การศึกษาแบบฝึกเสริมทักษะกิจกรรมขั้นตอนที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพและความคงทนในการเรียนรู้เรื่องยังไม่สายเกินไป วิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

โรงเรียนวังไกลกังวล. (2553). ฝ่ายห้องสมุด. รายงานผล “โครงการรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา. (อัดสำเนา)

- วรรณา แซ่ตั้ง. (2541). การสร้างแบบฝึกการเขียนสะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อัจฉรา ศิริอาชารุ่งโรจน์. (2545). การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปทักษะการอ่านประกอบวิชาภาษาอังกฤษ รอบรู้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดสังเวช กรุงเทพมหานคร. บัณฑิตหลักสูตร ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ ภาควิชา หลักสูตรและวิธีการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.